

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА

На основу члана 64, став 7 Закона о високом образовању Републике Србије, члана 6 Правилника о начину и поступку стицање звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду, као и члана 41 Статута Учитељског факултета Универзитета у Београду, Изборно веће Учитељског факултета именovalo је нас у Комисију за припрему извештаја о кандидату за избор наставника у сва звања за ужу научну област Социологија. На основу разматрања достављене документације, Комисија Изборном већу Учитељског факултета подноси

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за радно место наставника за сва звања за ужу научну област *Социологија*, који је објављен у Службеном гласнику РС, бр. 43 од 25. априла 2014. године пријавио се кандидат **др Слободан Рељић**, асистент са Учитељског факултета на предметима Социологија породице и Социологија образовања.

1) Основни подаци о кандидату

Др Слободан Рељић (1954) рођен у Теслићу, БиХ где је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је новинарски смер на Факултету политичких наука у Београду (1978). Био је новинар (1978-1990) Радио Београда Први програм, Илустроване политике и НИН-а, уредник (1990-2002) и главни уредник НИН-а (2002-2009). Од 2011. радио као уредник спољно-политичке рубрике, уредник недељног броја и помоћник главног уредника *Вечерњих новости*. Награду „Димитрије Давидовић“ као уредник године добио је 2003. године.

2) Стручна биографија, дипломе и звања

Магистрирао је на Одељењу за социологију Филозофског факултета у Источном Сарајеву (2010) са темом *Четврти стуб демократије – политиколошко-социолошки аспект*.

Завршио је специјалистички курс *Медији и демократија*, на америчком Дјук универзитету, Дарам, Северна Каролина (2000).

У другом семестру школске 2009/2010 на Учитељском факултету као сарадник професора др Ненада Кецмановића предавао је на изборном предмету Увод у демократију.

Научно звање *научни сарадник* по захтеву Института друштвених наука у Београду стекао је 30.октобра, 2013. године.

У звање асистента на Учитељском факултету за ужу научну област Социологија за предмете Социологија образовања и Социологија породице изабран је 17. априла 2014. године.

3) Преглед научног и стручног рада

3.1. Научни и стручни радови

А) Монографске студије

1.1.(2014): Криза медија и медији кризе, (2014) научна монографија („Службени гласник“, Библиотека „Друштво и наука“, Београд, 2014, стр. 463). ISBN 978-86-519-1786-1 COBISS SR-ID 202894604

1.2.(2011) Одумирање слободних медија, научна монографија, Београд: Службени гласник, стр. 157. ISBN 978-86-519-0772-5 COBISS SR-ID 181015308

Б) Радови у часописима

2.1 (1990): „Феномени: повратак антропозофије“, *Културни радник* (Загреб, Накладни завод Хрватске), бр. 3, стр. 119-125.

2.2 (1997): „Sterben auf Raten: Medien Politik“, у: Irin Šlosar (Hg.), *Verschwiegenes Serbien. Stimmen für die Zukunft*, S. 87-91. Klagenfurt-Salzburg: Wieser Verlag.

2.3 (2002): „Људи од пене“, у: *Биланс промена: Србија - годину дана после*, приредио Јовица Тркуља, стр. 392-396. Кикинда: Скупштина општине и Народна библиотека "Јован Поповић".

2.4 (2002): „НВО и држава – друштвени партнери“, у *Цивилно друштво и невладин сектор*, уредник Бранка Петровић, стр. 47-52. Београд: Магна агенда.

2.5 (2002): „Нови друштвени уговор – профитни и непрофитни сектор“, у *Цивилно друштво и невладин сектор*, уредник Бранка Петровић, стр. 53-60. Београд: Магна агенда.

2.6 (2003): „Медији и глобализација“, у *Аспекти глобализације*, ур. Владимир Павићевић, стр. 89-95. Београд: Београдска отворена школа и Досије.

2.7 (2009): „Свободата на медиите, дивият капитализм и бившите југославските држави или за ролята на Монд дипломатик в србското општествено мнение“, у *Медиите в Централна и Източна Европа след 1989*, ур. Венко Кънев, Здравка Константинова, стр. 142-145. Софија: Монд дипломатик, СУ „Св. Климент Охридски“, OIF (исто и на француском у: *Les médias en Europe Centrale et Orientale après 1989*, dir. Venko Kanev; Zdravka Konstantinova, [actes du] colloque international "Etat et évolution des médias après les changements de 1989 dans les pays d'Europe Centrale et Orientale", Sofia, 5-7 décembre 2008, Sofia: Le Monde diplomatique (Edition bulgare); Université de Sofia "Saint Clément d'Ohrid"; Faculté de journalisme et de communication de masse. 2009).

2.8 (2010): „Како је пропало српско новинарство“, *Нова српска политичка мисао*, vol.18, бр 1-2, стр. 107-117.

2.9 (2010): „Пораз победника – Пад Берлинског зида подстакао колапс идеологије комунизма, али ни либерализму није добро“, у *Деведесете данас*, ур. Раде Брајовић, стр. 7-12. Београд, Чигоја штампа.

2.10 (2010): „Велика криза – претварање демократије у манипулацију“, *Право & Друштво*, часопис за правну и политичку културу, Година 1, број 4 (децембар), стр. 31-48.

2.11 (2011): „Стратешке елите у Србији и реформа образовања или како ће велика криза Србима донети елиту нових видика“, *Национални интерес, часопис за национална и државна питања*, vol. 7, бр. 3, стр. 283-300,

2.12 (2013): „Медији – артиљерија глобализације (како живету у `тоталитарној култури` која `делује као производња покорности`)“, *Култура, часопис за теорију и социологију и културну политику*, бр. 138, 2013, стр. 313-339.

2.13 (2013): „Коров (ни)је наша судбина – о Геостратегији Србије“, *Летопис Матице Српске*, књига 491, свеска 3, март 2013, стр. 384-388.

2.14 (2013): „Како је заробљена `слобода штампе`“, *Летопис Матице Српске*, књига 491, свеска 5, мај 2013, стр. 625-638.

2.15 (2013): Нема замене за критичког интелектуалца, Радио Београд, Трећи програм ЛЕТО-ЈЕСЕН 2013, број 155-156, стр. 189-200, реферат са научног скупа Ко су „јавни интелектуалци“? („савест друштва“, „политички аналитичари“, или...?), у организацији Српског социолошког друштва и Центра за демократију Факултета политичких наука, Београд, 17. октобра 2012.

2.16 (2013): „Бриселска деспотија и одвратне уљудности“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, свеска 143, (2/2013) стр. 355-366

2.17 (2013): „Концентрација власништва и промена карактера и улоге медија“, *Социолошки преглед*, год. XLVII, бр. 1 (јануар-март, 2013), стр. 109-122

2.18 (2013): Јавно мњење и геополитичке координате „српског питања“ – Сенка Бриселског споразума над Републиком Српском, *Политеа, научни часопис ФПН у Бањој Луци за друштвена питања*, Тема броја: Србија и Српска – стари и нови изазови; година III, број 6, новембар 2013, стр. 47-64

2.19 (2013): Ширење „демократске културе“ као индустрија нове колонијалне свести - да ли је култура отпора једина демократска култура данас у Србији?, *Култура* бр. 140, 2013. стр. 364-389).

В) Учесће на научним скуповима и семинарима

3.1 (2013) *Могуће стратегије развоја Србије*, научна конференција у организацији Српске академије науке и уметности и Универзитета у Београду, Београд, 20. новембар, 2013; саопштење *Криза медија и стратегије развоја Србије*

3.2 (2013): *Култура у транзицији: случај Србије*, научна конференција у организацији Српског социолошког друштва и Завода за проучавање културног развоја, Београд, 25. мај, 2013.

3.3 (2013): *Република Српска и Република Србија – стари и нови политички изазови*, научна конференција у организацији Института за међународну политику и привреду Београд и Факултета политичких наука Бања Лука, Београд, 15. мај 2013.

3.4 (2012): Ко су „јавни интелектуалци“? („савест друштва“, „политички аналитичари“, или...?), Српско социолошко друштво и Центар за демократију Факултета политичких наука, Београд, 17. октобра 2012.

3.5 (2011): *Друштвене промене у Србији и реформа образовања*, научна конференција у организацији Српског социолошког друштва и Института за педагошка истраживања, Београд, 15. октобар, 2011.

3.6 (2008): *Медиите в Централна и Источна Европа след 1989*, научни скуп на Универзитету Кирило и Методије, организатор Monde Diplomatique бугарско издање, Софија, 5-7. децембра 2008.

3.7 (2001): Научни скуп *Искусства транзиције: Србија - годину дана после*, Центар за културу дијалога, Кикинда 20. и 21. септембар 2001. године.

4) Квалитативна оцена најзначајнијих радова кандидата

4.1 (2013): научна монографија *Криза медија и медији кризе* („Службени гласник“, Београд, 2013, стр. 463) је приређена докторска дисертација *Промена карактера медија у савременом капитализму: узроци, актери, последице*. Књиге се састоји од увода, шест поглавља и закључка. Разматра се по поглављима: „Промена карактера капитализма: настанак корпоративног система“, и „Медији – ударна песница новог Левијатана“. Аутор у закључку каже да је савремено „пропагандно друштво“ премрежено медијским технолошким средствима, да се пропагандно-манипулативне технике стално усавршавају угрожавајући не само истину, него и само друштво и појединца у њему. Уверљиво је показао узрочно-последичну везу између структуралних промена капитализма, демократије и културе савремених друштава, на једној страни, те промене карактера медија, на другој страни. Неопходно је критичко преиспитивање улоге медија и стварање друштвене и културне климе у којој ће доћи до изражаја јавни интерес, заштита демократије и нове медијске парадигме. Аутор је уверљиво описао и анализирао каузални механизам који повезује све промене, друштвене актере, њихове интересе, као и социјалне последице тих структуралних промена. Део тих механизма био је познат и у домаћој друштвеној науци. Али, до сада он није био изложен на овако систематичан, прегледан и уверљив начин. Објашњење тог каузалног механизма, као и указивање на његов велики експлоративни значај у социологији савремених друштава, а посебно социологији масовне културе, кључни је научни допринос ове дисертације.

4.2 (2011): *Одумирање слободних медија*, научна монографија, Београд: Службени гласник. 157 стр; У књизи се разматра губитак моћи института „слободе штампе“ и утицај те промене на савремено друштво. Анализира се садашње стање „либертеријанског модела“ слободног информисања, модела који је примењен у готово свим уставима и законима, уз констатацију да је од великог идеала у друштвеној стварности остало прилично мало тога. Ова констатација се поткрепљује прегледом промена друштвене улоге „четвртог стуба демократије“ у либералним системима, као и кроз анализу обнове државно контролисаних тоталитарних система, као што су Хитлерова Немачка и Совјетски Савез. Аутор сматра да је после Другог светског рата, на таласу јаког и раширеног расположења борбе за демократско и хуманизовано друштво, покушано успостављање улоге медија као јавног, независног „контролора друштва“, али да је тај покушај пропао. Разматрајући стање у српском друштву, аутор констатује исте трендове, али много поразније резултате, те уочава ризик од реалног колапса система информисања, чија би се улога могла претворити у обичан параван који би прикривао стање у коме је, онда, и демократска јавност са тако рудимантарним системом готово немогла.

4.3 (2011): „Стратешке елите у Србији и реформа образовања: или како ће велика криза Србима донети елиту нових видика“, *Национални интерес, часопис за национална и државна питања*, vol.7, бр.3, стр. 283-300; Аутор анализира важне аспекте реформе образовања који се односе на стварање друштвене елите која ће бити посвећена сопственој заједници. Аутор се залаже за вредновање таквог образовног система који ће поседовати способности за прилагођавање водећих знања у свету нашим условима, који ће бринути и посебностима и вредностима нашег идентитета и који ће поседовати самосвест о себи и својој друштвеној улози. Такав развој образовања зависи од друштвених елита које треба да имају стратешку визију развоја друштва у целини, тако и самог образовања.

4.4 (2013): Нема замене за критичког интелектуалца, *Радио Београд, Трећи програм ЛЕТО-ЈЕСЕН 2013, број 155-156*, стр. 189-200; Аутор разматра разлику друштвене улоге између интелектуалца и експерта и констатује да се првом као циљ поставља заједничко добро, мисија на остварењу тог циља а други своја знања продаје на тржишту, служи платиоцу као најамник и унапред одустаје од приоритета друштвеног добра над личним циљем и пословима моћних друштвених група. То улогу интелектуалца дефинише као критичку и то пре свега критичу према друштвеном естаблишменту. Спорост на проналажењу излаза из глобалне друштвене кризе долази и отуд што је модерно друштво протерало критичке интелектуалце из јавности и тако остало без најефикаснијих сигнала о размерама, дубини и последицама кризе.

4.5 (2013): Ширење „демократске културе“ као индустрија нове колонијалне свести - да ли је култура отпора једина демократска култура данас у Србији?, *Култура*, бр. 140, 2013. стр. 364-389); У расправи о српској култури у транзицији аутор заступа став да *демократска култура*, као политичка култура новог система, због начина како се имплементирала у српско друштво, није успела да се одомоћи и да ће и њена даљна имплементација због тога бити и компликована и да ће уместо прихватања и друштвеног хармонизовања производити отпор. У раду се региструју елементи и размере конкретног отпора у народу, тенденције и мери демократичност те самоникле демократске политичке културе и које су њене шансе да избегава притисак система индустрије свести која се због своје једносмерности може разумевати као постколонијална.

Ови и остали радови кандидата указују на широк дијапазон тема и друштвених проблема којима се бави. У њима показује научну обавештеност, аналитичност и критичку усмереност, са указивањем на пожељне правце развоја.

2. Образац за евидентирање остварених резултата наставника/сарадника који се предлаже за избор у звање ДОЦЕНТА

1.ФАКУЛТЕТ: Учитељски факултет у Београду

2.НАСТАВНИК/САРАДНИК КОЈИ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

др Слободан Рељић, асистент

а. Изабран у садашње звање (први пут): 2014.

б. Поново биран у исто звање:

в. Ужа научна област за коју је биран: *Социологија*

3.УЖА НАУЧНА ОБЛАСТ ЗА КОЈУ СЕ БИРА (по потреби навести и тежиште истраживања) *Социологија породице и Социологија образовања*

4. МАГИСТАРСКА ТЕЗА:

а.Тема: „*Четврти стуб демократије – политиколошко-социолошки аспект*“

б. Ментор: проф. др Ненад Кецмановић

в. Година одбране: 2010.

г. Ако је објављена, навести под којим насловом и које године: „*Одумирање слободних медија*“, („Службени гласник“, Београд, 2011, стр. 157)

5. ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА:

а.Тема: „*Промена карактера медија у савременом капитализму: узроци, актери, последице*“

б. Ментор: проф. др Слободан Антонић

в. Година одбране: 2013.

г. Ако је објављена, навести под којим насловом и које године: *Криза медија и медији кризе* („Службени гласник“, Београд, 2013, стр. 463)

6. Минимални критеријуми у области научно-истраживачког рада за избор у звање доцента у пољу друштвено-хуманистичких наука

1.	научни степен доктора наука (назив и година)	- доктор социологије (ФФУБгд, 2013.) - научни сарадник Института друштвених наука у Београду, 2013.
2.	најмање један рад објављен у научном часопису са SCI листе, односно у часописима са SSCI, АНЦИ, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета	
	или	
	најмање два рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком	1. (2013): „Бриселска деспотија и одвратне уљудности“, <i>Зборник Матице српске за друштвене науке</i> , свеска 143, (2/2013) стр. 355-366 М 24 2. (2013): „Концентрација власништва и промена карактера и улоге медија“, <i>Социолошки преглед</i> , год. XLVII, бр. 1 (јануар-март, 2013), стр. 109-122

		M 24
3.	најмање један рад објављен у часопису водећег националног значаја,	1. (2010): „Како је пропало српско новинарство“, <i>Нова српска политичка мисао</i>, vol.18, бр 1-2, стр. 107-117. M 51 2. (2011): „Стратешке елите у Србији и реформа образовања или како ће велика криза Србима донети елиту нових видика“, <i>Национални интерес, часопис за национална и државна питања</i>, vol. 7, бр. 3, стр. 283-300, M 51 3. (2013): „Медији – артиљерија глобализације (како живету у `тоталитарној култури` која `делује као производња покорности`)\“, <i>Култура, часопис за теорију и социологију и културну политику</i>, бр. 138, 2013, стр. 313-339. M 51 4. (2013): Ширење „демократске културе“ као индустрија нове колонијалне свести - да ли је култура отпора једина демократска култура данас у Србији?, <i>Култура, часопис за теорију и социологију и културну политику</i>, бр. 140, 2013. стр. 364-389). M 51
	или	
	поглавље у научној књизи/монографији,	(2013): научна монографија <i>Криза медија и медији кризе</i> („Службени гласник“, Београд, 2013, стр. 463) (2011): <i>Одумирање слободних медија</i>, научна монографија, Београд: Службени гласник, стр. 157
	или	
	рад у тематском зборнику са рецензијом	1. (1997): „Sterben auf Raten: Medien Politik“, у: Irin Šlosar (Hg.), <i>Verschwiegenes Serbien. Stimmen für die Zukunft</i>, S. 87-91. Klagenfurt-Salzburg: Wieser Verlag. M 44

		2. (2002): „Људи од пене“, у: <i>Биланс промена: Србија - годину дана после</i>, приредио Јовица Тркуља, стр. 392-396. Кикинда: Скупштина општине и Народна библиотека "Јован Поповић". М 45 3. (2002): „НВО и држава – друштвени партнери“, у <i>Цивилно друштво и невладин сектор</i>, уредник Бранка Петровић, стр. 47-52. Београд: Магна агенда. М 45 4. (2002): „Нови друштвени уговор – профитни и непрофитни сектор“, у <i>Цивилно друштво и невладин сектор</i>, уредник Бранка Петровић, стр. 53-60. Београд: Магна агенда. М 45 5. (2003): „Медији и глобализација“, у <i>Аспекти глобализације</i>, ур. Владимир Павићевић, стр. 89-95. Београд: Београдска отворена школа и Досије. М 45
	или	
	превод изворног текста у облику студије, поглавља или чланка, односно превод или стручна редакција превода научне монографије/књиге	
	или	
	методичка публикација у области образовања и наставе	
4.	најмање један рад са научног скупа објављен у целини	1. (2009): „Свободата на медиите, дивият капитализм и бившите југославските држави или за ролята на Монд дипломатик в србското општествено мислење“, у <i>Медиите в Централна и Источна Европа след 1989</i>, ур. Венко Кънев, Здравка Константинова, стр. 142-145. Софија: Монд дипломатик, СУ „Св. Климент Охридски“, ОИФ (исто и на француском у: <i>Les médias en Europe Centrale et Orientale après 1989</i>, dir. Venko Kanev; Zdravka Konstantinova,

		[actes du] colloque international "Etat et évolution des médias après les changements de 1989 dans les pays d'Europe Centrale et Orientale", Sofia, 5-7 décembre 2008, Sofia: Le Monde diplomatique (Edition bulgare); Université de Sofia "Saint Clément d'Ohrid"; Faculté de journalisme et de communication de masse. 2009). M 33 2. (2013): Нема замене за критичког интелектуалца, <i>Радио Београд, Трећи програм ЛЕТО-ЈЕСЕН 2013, број 155-156</i>, стр. 189-200, реферат са научног скупа <i>Ко су „јавни интелектуалци“? („савест друштва“, „политички аналитичари“, или...?)</i>, у организацији Српског социолошког друштва и Центра за демократију Факултета политичких наука, Београд, 17. октобра 2012. M63

8. ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕНУ ПЕДАГОШКОГ РАДА

- кандидат у другом семестру школске 2009/2010 на Учитељском факултету као сарадник професора др Ненада Кецмановића предавао је на изборном предмету Увод у демократију.

9. АНГАЖОВАЊЕ У РАЗВОЈУ НАСТАВЕ И ДРУГИХ ДЕЛАТНОСТИ ОДЕЉЕЊА И ФАКУЛТЕТА

4) Закључно мишљење и предлог Комисије

На основу разматрања конкурсног материјала пријављеног кандидата и анализа приложених радова, Комисија је констатовала да је кандидат др Слободан Рељић завршио Факултет политичких наука у Београду, смер новинарство, магистрирао на Филозофском факултету у Источном Сарајеву, да је стекао докторат из социолошких наука а радни век досад провео у новинарству. Поседује научне и стручне радове из ове области, као и из социологије културе и образовања. Комисија није располагала подацима са оценом студената о наставном раду.

У складу с тим Комисија сматра да др Слободан Рељић испуњава законске, научне, стручне и педагошке услове за избор у звање доцента Учитељског

факултета у Београду за ужу научну област *Социологија*, за предмете *Социологија образовања* и *Социологија породице*.

У Београду, 11. јуна 2014.

Чланови Комисије

Др Милимир Мучибабић, редовни професор
Учитељског факултета Универзитета у Београду

Др Слободан Антонић, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Др Вера Вратуша, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Др Јован Базић, редовни професор Учитељског
факултета у Призрену са привременим седиштем у
Лепосавићу

Др Станоје Ивановић, редовни професор
Учитељског факултета Универзитета у Београду, у
пензији